

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Toidu nimetused MIS ON MIS?

VESI JA VEEPÕHISED JOOGID

Toidu nimetus peab aitama tarbijal mõista toidu olemust ja eristada seda teistest toodetest. Oluline on, et toodet turustataks selle olemusele vastava nimetusega. Toidukäitleja peab toidule nimetuse andmisel lähtuma määruses (EL) nr 1169/2011¹ toodud toidualase teabe esitamise nõuetest.

Toidu nimetusena tuleb esmajärjekorras kasutada selle seaduslikku nimetust ehk õigusaktiga kehtestatud nimetust (nt looduslik mineraalvesi). Toidu nimetus võib olla ka üldtuntud nimetus, mida tarbijad mõistavad, ilma et see vajaks lisaselgitust (nt joogivesi) või toitu kirjeldav nimetus (nt gaseeritud vesi). Kaubamärk või väljamõeldud nimetus ei asenda toidu nimetust. Toidu koostisosade nimetamisel järgitakse samu põhimõtteid. Loodusliku mineraalvee, allikavee ja joogivee kohta on kehtestatud koostise, nimetamise ja märgistamise nõuded.

Looduslik mineraalvesi on joogiks kasutatav põhjaveekihi pärinev looduslikult puhas vesi, mis väljub saastumise eest kaitsitud allikast ja mida villitakse veevõtukohas. Selline vesi on tavalisest joogiveest selgelt eristatav koostise ja iseloomuliku mineraalainete, mikroelementide või koostise muude komponentide sisalduse poolest. Loodusliku mineraalvee omadused püsivad stabiilsena vee maa-aluse päritolu ja saastumise eest kaitstuse tõttu. Loodusliku mineraalvee töötlemiseks on lubatud mõned meetodid (nt vee ebastabiilsete elementide eraldamine filtrimisega), millega ei muudeta kõnealusele veele iseloomulikke omadusi andvaid koostise olulisi komponente.

Looduslik mineraalvesi peab vastama kehtestatud nõuetele². Looduslikku mineraalvett võib Euroopa Liidus müüa üksnes siis, kui ühe liikmesriigi vastutav asutus on seda tunnustanud. Eestis on loodusliku mineraalvee tunnustamise eest vastutav asutus Terviseamet, kuid siin müüakse ka teiste liikmesriikide tunnustatud looduslikku mineraalvett. Tunnustatud loodusliku mineraalvee müüginimetus ja allika nimi ning asukoht, kust see vesi pärineb, kantakse Euroopa Komisjoni hallatavasse loetellu.

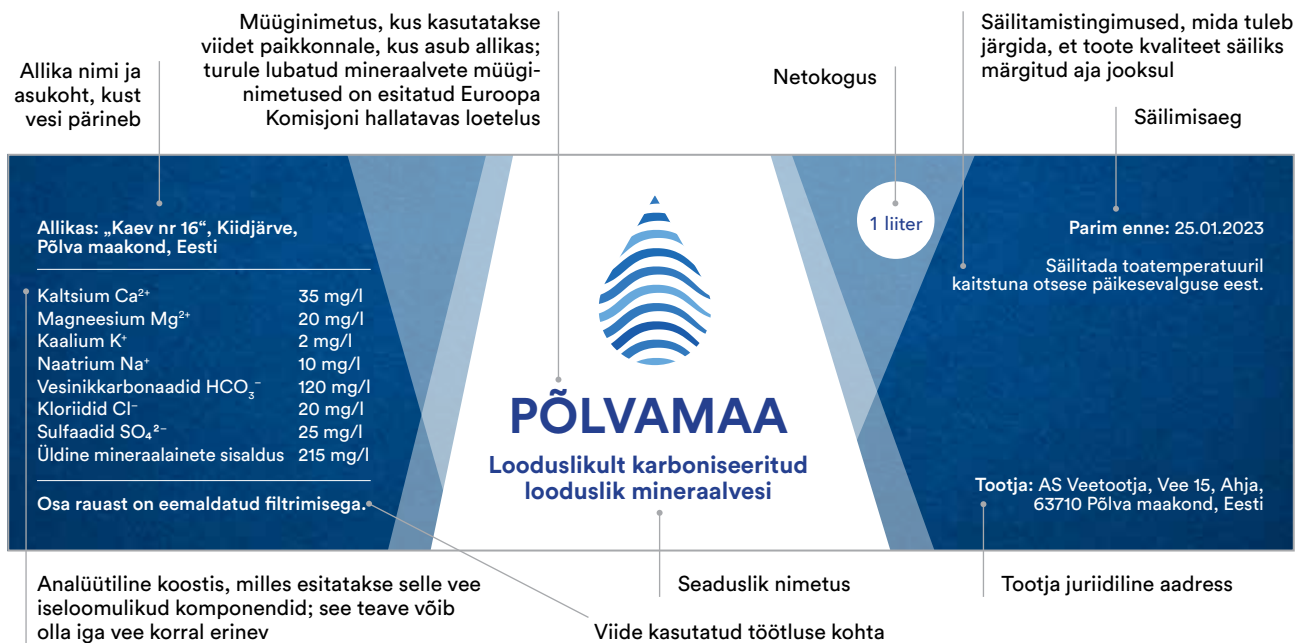
Nimetust „looduslik mineraalvesi“ kasutatakse ilma gaasita loodusliku mineraalvee kohta. Kui mineraalvesi sisaldab looduslikult või sellele on lisatud süsinikdioksiidi, kasutatakse vastavalt nimetust **looduslikult karboniseeritud looduslik mineraalvesi**, **allikast tuleva gaasiga rikastatud looduslik mineraalvesi** või **karboniseeritud looduslik mineraalvesi**. Kui veest on vaba süsinikdioksiid täielikult või osaliselt eemaldatud, lisatakse nimetusele märgi „täielikult dekarboniseeritud“ või „osaliselt dekarboniseeritud“.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist

² Sotsiaalministri 3. oktoobri 2019. aasta määrus nr 62 „Tervisekaitse nõuded mineraalveele ja allikaveele“

MILLIST TEAVET LEIAB LOODUSLIKU MINERAALVEE MÄRGISTUSELT?

Teavet on kirjeldatud hüpoteetilise loodusliku mineraalvee näitel. Konkreetse loodusliku mineraalvee märgistusel esitatav teave sõltub kõnealuselt tootest ja võib näitest erineda.

Lisaks eespool märgitud sobivale nimetusele tuleb loodusliku mineraalvee märgistusel esitada selle allika nimi ja asukoht, kust vesi pärineb, vee analüütiline koostis ning vajaduse korral andmed kasutatud töötuse kohta. Suure fluoriidisisaldusega vee korral esitatakse vastav hoiatus.

Allikavesi on sarnaselt loodusliku mineraalveega maa-põuest pärinev vesi, mida kasutatakse algsel looduslikul kujul ja mida villitakse veevõtukohas. Allikavesi pärineb konkreetsest allikast ja peab vastama allikavee kohta kehtestatud nõuetele, kuid ei pea olema vastutava riikliku asutuse tunnustatud. Sellist vett on lubatud teatud meetoditega töödelda. Kui allikaveele on lisatud süsinikdioksiidi, esitatakse nimetuse juures märge „karboniseeritud“. Allikavee märgistusel tuleb esitada selle allika nimi ja asukoht, kust vesi pärineb, ning vajaduse korral andmed kasutatud töötuse kohta.

Nii loodusliku mineraalvee kui ka allikavee müüginimetuses võib olla esitatud allika nimi (nt Perrier) või paikkonna, küla või koha nimi (nt Värskä), mis viitab allika asukohale. Kui müüginimetuses erineb allika nimest või selle asukohast, näidatakse allika nimi või asukoht müüginimetuses kasutatud suurimast tähtedest vähemalt poole suuremate tähtedega. Ühest ja samast allikast pärit vett ei tohi turustada mitme müüginimetuse all.

Joogivesi on algsel looduslikul kujul või töödelduna joomiseks, keetmiseks, toiduvalmistamiseks või muuks olmeotstarbeks kasutatav vesi. Joogivesi võib olla erinevat päritolu, näiteks pärineda põhja- või pinnaveest, ning peab vastama joogivee kohta kehtestatud nõuetele³. Erinevalt looduslikust mineraalveest ja allikaveest võib joogivesi olla puhastatud ehk töödeldud.

Muu pakendatud vee (nt lauavesi, mineraliseeritud vesi, gaseeritud vesi) koostise, nimetamise ja märgistamise kohta ei ole erinõudeid kehtestatud. Kõnealune vesi võib olla erinevat päritolu vee segu (näiteks loodusliku mineraalvee ja joogivee segu), see võib olla puhastatud ja vee koostist muutvate meetoditega töödeldud, sellele võib olla lisatud või sellest võib olla eemaldatud mineraalaineid. Vesi võib olla karboniseerimata või karboniseeritud. „Karboniseeritud“ sünonüümina kasutatakse ka sõnu „gaseeritud“, „gaasiga“, „mulliga“, „kihisev“ või „mullivesi“.

Toidualase teabe esitamise nõuete kohaselt peab toidu nimetus olema piisavalt täpne, et aidata tarbijal mõista toidu olemust ja eristada seda teistest toodetest. Pakendatud joogivett, lauavett, allikavett, mineraliseeritud vett või muud vett ei tohi nimetada „looduslikuks mineraalveeks“ või „mineraalveeks“. Sellise vee kohta on keelatud kasutada viiteid, nimetusi, kaubamärke, tootemarginimetusi, illustratsioone või sümboleid, mis võivad põhjustada segiajamist loodusliku mineraalveega.

Veepõhised joogid võivad olla vitamiinide ja/või mineraalainetega rikastatud, mahla ja/või lõhna- ja maitseainetega maitsestatud, suhkrute ja/või magusainetega magustatud ning sisaldada lisaaineid.

Veepõhisele joogile annab tootja sobiva kirjeldava nimetuse, mis välistab tarbija eksitamise ja toote võimaliku segiajamise loodusliku mineraalvee, allikavee või muu lisandita veega. Näiteks võivad sellised kirjeldavad nimetused olla „gaseerimata mustikamaitseline jook magusainetega“, „vitamiinidega rikastatud jook greibimahlagaga“, „vesi mustasõstramahlagaga“.

³ Sotsiaalministri 24. septembri 2019. aasta määrus nr 61 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid“